

Masarykova univerzita udělila čestné doktoráty Jakubu Tolarovi a Franku Mittelbachovi

19.3.2026 - | Masarykova univerzita

Seznam nositelů čestné vědecké hodnosti doctor honoris causa Masarykovy univerzity se rozrostl o dvě jména. Vedení univerzity tímto titulem v oboru lékařských věd ocenilo Jakuba Tolara, který významně přispěl k rozvoji léčebných postupů u dětí trpících chorobami, které byly ještě donedávna považovány za nevyléčitelné. V oboru informatiky pak byl oceněn Frank Mittelbach, světově uznávaný odborník na dokumentové inženýrství a automatizaci, který již čtyři desetiletí vede výzkum a vývoj systému LaTeX.

Profesor Jakub Tolar je mezinárodně uznávanou autoritou v oblasti pediatrické hematologie a buněčných terapií. Ve svém výzkumu se zaměřuje na transplantaci krve, kostní dřeně, léčbu syndromů selhání kmenových buněk, metabolických poruch a poruch pojivové tkáně. Jeho výzkum ukázal, že propojení transplantace kostní dřeně s poznatky molekulární genetiky může zásadně změnit prognózu pacientů se závažnými dědičnými poruchami. Vědecké poznatky Jakuba Tolara se stávají konkrétní nadějí pro děti trpící poruchami, které donedávna byly považovány za nevyléčitelné. Tolarovy publikace jsou široce citovány a jeho klinické přístupy nacházejí uplatnění ve výzkumných i zdravotnických centrech po celém světě.

Současně je osobností, která mimořádným způsobem spojuje české kořeny, světovou vědu a hluboký lidský rozměr medicíny. Jakub Tolar pochází z České republiky, kde vystudoval 1. lékařskou fakultu Univerzity Karlovy v Praze. Právě tam byly položeny základy jeho odborné dráhy i osobního hlubokého vztahu k medicíně jako poslání. Již v rané fázi své kariéry prokázal odhodlání překračovat hranice – nejen geografické, ale i poznatkové. Po odchodu do Spojených států amerických pokračoval ve vědecké práci na University of Minnesota, kde získal titul PhD v oboru molekulární, buněčné a vývojové biologie a genetiky. Dnes na této americké univerzitě zastává pozici děkana lékařské fakulty a současně je viceprezidentem pro klinické záležitosti univerzity. V těchto rolích spoluurčuje strategii lékařského vzdělávání, vědeckého směřování i zdravotnického systému celé instituce. Jeho působení tak nejen dalece přesahuje rámec individuální vědecké práce, ale podílí se i na formování budoucnosti akademické medicíny jako takové.

Čestný doktorát se uděluje mimořádným osobnostem, jejichž přínos k rozvoji vědy, kultury a umění je mezinárodně uznáván. „Masarykova univerzita si zakládá na spojení vzdělávání, vědy a služby společnosti. V osobnosti profesora Tolara se tyto hodnoty naplňují výjimečným způsobem. Je vědcem světového formátu, lékařem oddaným pacientům i akademickým lídrem, který dokáže vytvářet prostředí pro růst dalších generací,“ ocenil ve svém proslovu Tolarův přínos Martin Repko, děkan navrhující Lékařské fakulty Masarykovy univerzity. „Jeho životní dráha je silným a inspirativním příběhem o tom, že české lékařské vzdělání může být pevným základem pro světovou vědeckou kariéru,“ doplnil Repko.

Slavnostní udělení čestných doktorátů představuje nejvyšší vyznamenání Masarykovy univerzity, které vyjadřuje ocenění mimořádných zásluh, a je udělováno na základě rozhodnutí Vědecké rady Masarykovy univerzity. „Je pro mě velkou ctí být oceněn institucí, která se vyznačuje intelektuální odvahou, veřejnou službou a vědeckou excelencí. Pod vedením profesora Bareše si Masarykova univerzita nejen zachovala své významné tradice, ale také rozšířila svůj globální vliv – posunula

biomedicínskou vědu vpřed, posílila mezinárodní spolupráci a formovala budoucnost lékařského vzdělávání," uvedl oceněný Jakub Tolar během slavnostního ceremoniálu, který se uskutečnil ve Velké aule Karla Engliše na půdě Právnické fakulty Masarykovy univerzity.

Druhým oceněným je Frank Mittelbach, světově uznávaný odborník na dokumentové a softwarové inženýrství, digitální typografii a automatizaci. Již více než čtyři desetiletí stojí v čele vývoje systému LaTeX, otevřeného softwarového nástroje pro profesionální sazbu a strukturovanou tvorbu odborných textů, který se stal jedním z celosvětových standardů akademického publikování. LaTeX dnes využívají miliony vědců, výzkumníků a studentů při přípravě vědeckých článků, knih i diplomových a disertačních prací, zejména v oborech pracujících se složitými matematickými či technickými zápisy. V posledních letech se jeho výzkum soustředí také na zpřístupňování odborných textů širší veřejnosti, včetně osob se zrakovým postižením, prostřednictvím moderních standardů pro strukturované a přístupné PDF dokumenty. Přínos Franka Mittelbacha spočívá nejen ve snaze o typografickou kvalitu a inovace v oblasti dokumentového a softwarového inženýrství, ale také v závazku k přístupnosti, čímž umožňuje volné šíření komplexních vědeckých dokumentů v oblastech vědy, technologie, inženýrství a matematiky. Díky tomu mohou být vědecké poznatky dostupné nejen odborníkům, ale i širší veřejnosti, což podporuje principy otevřené vědy a sdílení znalostí.

Přínos Franka Mittelbacha přiblížil při jeho představování i Jiří Barnat, děkan navrhující Fakulty informatiky Masarykovy univerzity. „Softwarové řešení, na němž se Frank Mittelbach podílel, denně používá 100 milionů vědců po celém světě a často jej považují za samozřejmost. Je proto velkou ctí, že Masarykova univerzita dnes oceňuje čtyřicetiletou cestu Franka Mittelbacha a jeho týmu," uvedl Barnat, který rovněž připomněl význam systému LaTeX i pro Masarykovu univerzitu. „Na naší fakultě se LaTeX používá ve více než 90 % všech publikací a diplomových prací, byl používán pro všechny tištěné výstupy a dokumenty generované informačním systémem fakulty včetně diplomů, rozvrhů a oficiální korespondence. Většina těchto technologií, jejichž jádrem je LaTeX, přetrvává již čtyři desetiletí v informačním systému Masarykovy univerzity. LaTeX se také osvědčil jako nepostradatelný pro sazbu přijímacích zkoušek a zkoušek z předmětů. Historie vývoje LaTeXu je fascinujícím příběhem inženýrství, který by měl být inspirací pro každého studenta informatiky," uzavřel děkan Fakulty informatiky MU Jiří Barnat.

Ve své řeči Frank Mittelbach zdůraznil, že získání titulu doctor honoris causa Masarykovy univerzity není jen osobní poctou, ale také uznáním společného úsilí celé komunity – týmu LaTeX Project a mnoha přispěvatelů z celého světa, kteří se věnovali rozvoji open-source vědeckého publikování a zpřístupňování znalostí všem. „Zvláště mě dojíká, že tuto poctu získávám od instituce, která je skutečným domovem digitální typografie a komunity TeX. Masarykova univerzita prostřednictvím fakulty informatiky ukázala světu, že způsob, jakým komunikujeme vědu, je stejně důležitý jako věda sama," zdůraznil přínos Masarykovy univerzity oceněný Frank Mittelbach.

<https://www.muni.cz/pro-media/tiskove-zpravy/masarykova-univerzita-udelila-cestne-doktoraty-jakub-u-tolarovi-a-franku-mittelbachovi>